

26 қазан,
Сейсенбі,
2021 жыл.

uil-gazet@mail.ru

Ойыл

Газет 1930
жылдың
қараша айынан
бастап шығады.

БАЛА ҚҰҚЫҒЫ БАСТЫ НАЗАРДА

ЖУЫРДА «БАЛАЛАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ ҚОРЫ» ҚҚ САРАПШЫСЫ МАНСИЯ ИСКАЗИНА БАСТАҒАН «NUR OTAN» ПАРТИЯСЫ ЖАҢЫНДАҒЫ ОТБАСЫ, ӘЙЕЛДЕР МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ БАЛАЛАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ КЕҢЕСТІҢ ЖҰМЫС ТОБЫ ОЙЫЛ АУДАНЫНЫҢ БІРҚАТАР БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІН АРАЛАП, БАЛАЛАРДЫ ӨЛЕУМЕТТІК ҚОЛДАУ, ОЛАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫНЫ ҚОРҒАЛУ, МЕКТЕП ЖАҢЫНДАҒЫ ИНТЕРНАТТАРДА ТҰРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНА МОНИТОРИНГ ӨТКІЗДІ.

Мониторинг топ мүшелерін күтіп алған аудан басшысы Асқар Қазыбаев аудан көлемінде отбасы, әйелдер және балаларға көрсетіліп жатқан өлеуметтік қолдау мәселелері тәжірибесінде мағлұмат беріп өтті. Тарқатып айтсақ, алдымен Ә. Дербісалин атындағы орта мектепте болған мониторинг топ ондағы іс-қағаздарынан бастап, тазалыққа

дейін зер салып қарады. Мониторинг барысында әдістемелік нұсқамалар бере отырып, кейбір назар аударатын кемшін тұстарды да атап өтті. Ә.Дербісалин мектебі жанындағы интернатта тамақтардың сақталу тәртібіне ескертулер жасады. Одан кейін, Ш.Берсиев атындағы орта мектебі, Құрман орта мектебі жанындағы интернаттарға арнайы барып,

балалардың жай-күйін білді. Яғни, ата-аналарынан жырақ жүріп, білім алып жатқан балаларға интернаттардың қалай қызмет көрсетіп жатқандарына куә болды. Аталған мектеп жанындағы интернаттарда тамақ пен дәрінің мерзімі өтіп кеткен кембағал тұстарымыз кездесіп жатты. Мұндай жайтқа тап болған «Балалардың құқықтарын қорғау қоры» ҚҚ сарапшысы Мансия Исказина Ойыл аудандық білім бөлімінің басшысына тамақ пен дәрінің мерзімі секілді қосымша өзекті мәселелерді тез арада түзетуге тапсырма берді. Бұл мүлде жұмыс жүрмеген дегенді емес. Жұмыс жасалған жерде сын да болады, мақтау-мадақ та болады. Демек, «Сын түзелмей, мін

түзелмейді». Әрі қарай жалғасақ, балалардың құқын қорғауға баса мән берген мониторингтің топ құрамы кештің кіргеніне қарамастан іңір қараңғысында Ш.Бекмұхамбетова атындағы мектеп-гимназиясы жанындағы интернатта болды. Ондағы жағдайтарға көңілі толған Мансия Аяпбергеньқызы «үздік» деп бағалап, облыстық білім басқармасы басшысының орынбасары Нұргүл Бертілеуоваға аталмыш интернаттың іс-тәжірибесін облыс көлемінде таратуға ұсыныс берді.

**Муса ӘДІЛБАЙҰЛЫ,
Ойыл-Саралжын-Қаратал-Көптоғай-Ойыл.**

ЖЕРЛЕСТЕРІМІЗГЕ ДАУЫС БЕРЕЙІК!

ЖОМАРТ ЖҮРЕК

Туған өлкесінің дамуына үлес қосып жүрген азаматтарды қолдау негізінде «Жомарт жүрек» республикалық сыйлығын табыстау шарасы бастауын алды.

«Жомарт жүрек» - маңызды қоғамдық бастамаларды көтеріп, түрлі салалардағы жобаларды нәтижелі атқарған азаматтар мен ұжымдардың марапаты.

Былғы жылы дәстүр бойынша ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің қолдауымен ағымдағы жылдың **25-29 қазан аралығында «Жомарт жүрек» республикалық сыйлығын** табыстау үшін жеңімпаздарды анықтау мақсатында онлайн дауыс беру өз бастауын алады.

Аталған шараға өңірімізден номинациялар бойынша 5 үміткер ұсынылды.

Осыған орай, жерлестерімізге қолдау білдіріп, **25-29 қазан аралығында** <https://ruh.kz/> сайтында онлайн дауыс беруге ат салысайық.

- «Жыл тұлғасы»** номинациясы бойынша үміткер - Урағалиев Бакытқали Муратқалиевич (Ақтөбе облысы, Ақтөбе қаласы);
- «Жылдың үздік ұйымы»** номинациясы бойынша үміткер - «SHANIRAQ Aqtobe» қайырымдылық қоры (Ақтөбе облысы, Ақтөбе қаласы);
- «Жыл меценаты»** номинациясы бойынша үміткер - Жолдасов Алдамберген Жолдасович (Ақтөбе облысы, Қобда ауданы);
- «Жылдың үздік қамқоршысы»** номинациясы бойынша үміткер - Жолмуратов Орынбай (Ақтөбе облысы, Әйтеке би ауданы);
- «Туған өлке»** номинациясы бойынша үміткер - Бекмағамбетов Жұмабай Жақсылықұлы (Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы).

АЯЖАН ЖҮЗДЕН ДАРА ШЫҚТЫ

Ақтөбе қаласында өткен Қазақстан Республикасына Еңбек сіңірген жаттықтырушы, Құрметті спорт қайраткері, Ойыл ауданының құрметті азаматы, жерлесіміз Қабидолла Нұршінді еске алуға арналған тоғызқұмалақтан жасөспірімдер мен қыздар арасындағы ашық турнирге Ойыл балалар-жасөспірімдер спорт мектебінен команда жасақталып, арнайы қатынасып келді. Аталған облыстық ашық турнирге 100-ден астам жасөспірім қатысқан. Нәтижесінде тоғызқұмалақтан Спорт шеберлігіне үміткер, Ойыл балалар-жасөспірімдер спорт мектебінің тәрбиеленушісі, Ә.Дербісалин атындағы Саралжын орта мектебінің 6 сынып оқушысы Аяжан Сағынтайқызы турнирдің жеңімпазы атанды. Осылайша жерлесіміздің атындағы жүлдеге қол созып, жүзден дара шыққан Аяжан тоғызқұмалақ бойынша аудан спортының мәртебесін көтеріп, тың серпін берді. Аяжан Сағынтайқызы 2019 жылы Поволдадарда өткен Республикалық чемпионаттан 3 орын алып, тоғызқұмалақтан спорт шеберлігіне үміткер атанған. Бірінші сыныптан бастап тоғызқұмалақ үйірмесіне қатысқан оның аудандық, облыстық жарыстардан алған жүлделері жетерлік. Оның ұлттық ойын түрінен тұғырдан көрінуіне тәрбиелеп, үйреткен ұстазы, яғни жаттықтырушысы Нұрлан Ихсановтың еңбегі бір белек өңгіме. Сондықтан болар Аяжан тоғызқұмалақ ойынына баулып, шалшаң, әрі шебер ойнап, жүйрік есептеуге үйреткен жаттықтырушысына алғыс шексіз. Ендеше бізде тоғызқұмалақтан облысымыздың чемпионы Аяжанның өлем чемпионы атануына тілектеспіз!

Муса ӘДІЛБАЙҰЛЫ.

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТТЕР ЖӨРМЕҢКЕСІ ЖАСТАРҒА АҒА БҰЙЫНЫҢ АЙТАРЫ БАРИ!

ӨТКЕН АПТАДА АУДАН ӘКІМДІГІНІҢ ҮЛКЕН ЗАЛЫНДА ОНЛАЙН ФОРМАТТА ДИПЛОММЕН АУЫЛҒА БАҒДАРЛАМАСЫ, БІЛІМ БЕРУ, СПОРТ ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫ ӨЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТТЕРДІ ҚОЙЫНША МӘСЕЛЕЛЕРІ БОЙЫНША МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТТЕР ЖӨРМЕҢКЕСІ ӨТКІЗІЛДІ.

Жөрмеңкеңі өткізудің негізгі мақсаты - мемлекеттік органдармен көрсетілетін қызметтердің түрлері мен олардың алу тәртібі туралы ақпаратты халық арасында кері байланысты орната отырып, кеңінен насихаттау.

Жөрмеңкеге аудандық экономика және бюджеттік жоспарлау бөлімінің бас маманы С.Нұғыманов, аудандық жұмыспен қамту және өлеуметтік бағдарламалар бөлімінің бас маманы Г.Ермагамбетова, Ақтөбе облысы білім басқармасы Ойыл ауданының білім бөлімінің сектор меңгерушісі Г. Жеткергенқызы және аудандық дене шынықтыру және спорт бөлімінің бас маманы Т.Тұмышов қатынасып, тұрғындар тарапынан қойылған сұрақтарға қолданыстағы заңнамаға сәйкес жауаптар берді.

КОМИССИЯ ҚҰҚЫҚБҰЗУДЫҢ АЛДЫН-АЛУДЫ КӨЗДЕЙДІ

ӨТКЕН АПТАДА АУДАН ӘКІМДІГІ ЖАҢЫНДАҒЫ ҚҰҚЫҚ БҰЗУШЫЛЫҚ ПРОФИЛАКТИКАСЫ ЖӨНІНДЕП ВЕДОСТВОАРАЛЫҚ КОМИССИЯНЫҢ КЕЗЕКТІ ОТЫРЫСЫ БОЛЫП ӨТТІ.

Аудан өкімінің төрағалығымен өткен ведомстваралық комиссия қызметінің негізгі міндеті құқық бұзушылық профилактикасы субъектілерінің қызметін үйлестіру, құқық бұзушылық профилактикасы субъектілері қызметінің тиімділігін бағалау, адамның және азаматтың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау және қалпына келтіру, құқық бұзушылық жасауға ітермелейтін себептер мен жағдайларды анықтау және жою жөнінде шара қолдану, құқық бұзушылық профилактикасы субъектілері басшыларының және лауазымды адамдарының жүргізген жұмыстары туралы есептерін тыңдау және олардың

қызметін жетілдіру бойынша ұсыныстар өзінше болды. Комиссия отырысында бекітілген жоспарға сәйкес «Аудан бойынша бас бостандығынан айыру түріндегі жазаларын өтеп шыққан адамдарды және бұрын қайталап қылмыс жасағандарды жұмыспен қамту бойынша атқарылып жатырған жұмыстар туралы» Ойыл аудандық жұмыспен қамту және өлеуметтік бағдарламалар бөлімінің басшысы Б.Иманғалиевтың, Ойыл аудандық жергілікті полиция қызметінің басшысы А.Көкебаевтың, Ақтөбе облысы бойынша қылмыстық атқару жүйесі департаментінің Ойыл аудандық пробацация қызметінің аға инспек-

торы А.Салиқтың баяндамалары және «Кәметтік жасқа толмағандар арасында қылмыс жасалуына жол бермеу бойынша жүргізілген жұмыстар туралы» Ақтөбе облысының білім басқармасы Ойыл ауданының білім бөлімінің басшысы С.Меруенов пен Ойыл аудандық жергілікті полиция қызметінің басшысы А.Көкебаевтың баяндамалары тыңдалды. Отырыс қорытындысы бойынша құқық бұзушылық профилактикасы субъектілеріне «2021-2022 жылдарда Ойыл ауданында құқық бұзушылықтардың алдын-алу бойынша іс-шаралар» жоспарының тармақтарын уақтылы, сапалы орындау және құқықтық сана мен құқықтық мәдениетті қалыптастыруға бағытталған шаралар кешенін өлеуметтік желі арқылы сүйемелдеу тапсырылды.

МӘЖБҮРЛЕУ ШАРАЛАРЫ ТУРАЛЫ

Қазақстан Республикасының өкімшілік рәсімдік-процестік Кодексі 2021 жылдың 1 шілдесінен қолданысқа еңгізілді. Осы Кодекстің 18-таралында процестік мәжбүрлеу шаралары белгіленген. Яғни, процестік мәжбүрлеу шараларына-ескерту, сот отырысы залынан шығарып жіберу, ақшалай өндіріп алу жатады. Оның ішінде ескерту және сот отырысы залынан шығарып жіберу процестік мәжбүрлеу шаралары қолдану сот отырысының хаттамасына еңгізіледі, ал ақшалай өндіріп алу мәжбүрлеу шараларын қолдану туралы ұйғарым шығарады.

бөлігінде шығарып жіберуге құқылы.

Ал басқа да қатысушылар сот отырысында тәртіп бұзған жағдайда алдын ала ауызша ескерту жарияланбастан мәжбүрлеу шараларын жүзеге асыру мүмкін.

Ақшалай өндіріп алу жеке тұлғаға, лауазымды адамға, заңды тұлғаға не оның өкіліне он айлық есептік көрсеткіштен бастап бір жүз айлық есептік көрсеткішке дейінгі мөлшерде қолданылады. Ол жөнінде ұйғарым шығарылады және көшірмесі ақшалай өндіріп алу қолданылатын адамға табыс етіледі.

Ақшалай өндіріп алу қолдану туралы мәселе сот отырысында қаралады, ол жөнінде алдын ала мәжбүрлеу шарасы қолданылатын адамға хабарланады.

Сот процестік құқықтарды теріс пайдаланатын немесе процестік міндеттерді орындамайтын тұлғаға, оның ішінде сот белгілеген мерзімді дөделесіз себептермен бұза отырып дөделесіз ескерту және сот отырыс залында ескерту жасауға құқылы. Егер сот отырысы тәртібін бұзғанын өрескел ететіндігіне куә болса, сот материалдарды сотқа дейінгі тергеп-тексеруді бастау туралы мәселені шешу үшін прокурорға жібереді.

Сот отырысының залында тәртіп бұзушы адамға неғұрлым қатаң мәжбүрлеу шарасын қолдану мүмкін екендігін түсіндіреді. Әкімшілік процеске қатысатын адам өзіне жасалған ескерту жарияланғаннан кейін сот отырысының залында тәртіп бұзған жағдайда, төрағалық етуші оны өкімшілік істі қараудың барлық кезеңінде немесе оның бір

бөлігінде шығарып жіберуге құқылы.

Ал басқа да қатысушылар сот отырысында тәртіп бұзған жағдайда алдын ала ауызша ескерту жарияланбастан мәжбүрлеу шараларын жүзеге асыру мүмкін.

Ақшалай өндіріп алу жеке тұлғаға, лауазымды адамға, заңды тұлғаға не оның өкіліне он айлық есептік көрсеткіштен бастап бір жүз айлық есептік көрсеткішке дейінгі мөлшерде қолданылады. Ол жөнінде ұйғарым шығарылады және көшірмесі ақшалай өндіріп алу қолданылатын адамға табыс етіледі.

Ақшалай өндіріп алу қолдану туралы мәселе сот отырысында қаралады, ол жөнінде алдын ала мәжбүрлеу шарасы қолданылатын адамға хабарланады.

Сот процестік құқықтарды теріс пайдаланатын немесе процестік міндеттерді орындамайтын тұлғаға, оның ішінде сот белгілеген мерзімді дөделесіз себептермен бұза отырып дөделесіз ескерту және сот отырыс залында ескерту жасауға құқылы. Егер сот отырысы тәртібін бұзғанын өрескел ететіндігіне куә болса, сот материалдарды сотқа дейінгі тергеп-тексеруді бастау туралы мәселені шешу үшін прокурорға жібереді.

Сот отырысының залында тәртіп бұзушы адамға неғұрлым қатаң мәжбүрлеу шарасын қолдану мүмкін екендігін түсіндіреді. Әкімшілік процеске қатысатын адам өзіне жасалған ескерту жарияланғаннан кейін сот отырысының залында тәртіп бұзған жағдайда, төрағалық етуші оны өкімшілік істі қараудың барлық кезеңінде немесе оның бір бөлігінде шығарып жіберуге құқылы.

Ақшалай өндіріп алу жеке тұлғаға, лауазымды адамға, заңды тұлғаға не оның өкіліне он айлық есептік көрсеткіштен бастап бір жүз айлық есептік көрсеткішке дейінгі мөлшерде қолданылады. Ол жөнінде ұйғарым шығарылады және көшірмесі ақшалай өндіріп алу қолданылатын адамға табыс етіледі.

Ақшалай өндіріп алу қолдану туралы мәселе сот отырысында қаралады, ол жөнінде алдын ала мәжбүрлеу шарасы қолданылатын адамға хабарланады.

**С.ТАНИМОВА,
Ойыл аудандық сотының
төрағасы.**

Газетке жазылу - 2022

Аудандық “Ойыл” газетіне “Қазпочта АҚ” арқылы 2022 жылдың I жарты жылдығына жазылу басталды

Индекс	Жазылушылар санаты	6 ай
65525	Жеке тұлғаларға	2834,86
66525	Заңды тұлғаларға	4514,86
67525	Жеңілдікпен жазылатындарға (Барлық зейнеткерлерге)	2354,86

Байланыс телефондары: 2-19-02, 2-11-07 (Редакция) 2-19-98 (Қазпочта АҚ)

ФИО	Дата рождения	Место рождения пропаше	Регион рождения (выбор значения из справочника регионов!)	Место призыва	Дата пленения	Дата выбытия	Первичное место захоронения/лагерь	Место пленения	Источник данных о пропавшем (выбор значения из справочника регионов!)	Примечание(укажите то что написано на карточках, жена, родители, адрес)
Абиев Гекий	1920	Гзубда, Актобинская область	Актоб обл		06.10.1941				Саксон	
Абиев Таймурхан	1902	Шатар, Актобинская область	Актобин область		13.10.1942				Саксон	
Абишев Ниаби	1894	Жутун, Актобинская область, Казахстан	Актоб обл		11.12.1942				Саксон	
Абишев Шиншала	1893	Актобинская область	Актобин область		13.05.1944				Саксон	
Ажбагамбетов Саламбай Ажбагамбет	1902	Актобинск	Актоб обл		16.08.1943				Саксон	
Айманов Абуғали Айман	1896	Актобинская область	Актоб обл		25.01.1943				Саксон	
Акпанов Қвоныш Айдауш	1903	Актобинская область	Актоб обл		09.02.1944				Саксон	
Алданов Шосимбай Алдан	1911	Актобинская область	Актоб обл		19.05.1943				Саксон	
Алдиберген Нери Алдиберген	1909	Актобинская область	Актоб обл		15.11.1942				Саксон	
Алиев Касанғали	1919	Актобинск	Актоб обл		17.10.1941				Саксон	
Алинов Бахи	16.10.1917	Карагаске, Актобинская область	Актоб обл		22.12.1941				Саксон	
Алниязов Муган Алнияз	1900	Актобинская область	Актоб обл		27.09.1944				Саксон	
Альменов Абель	1900	Актобинская область	Актоб обл		11.07.1944				Саксон	
Амамбаев Куншу Аман-Бай	1902	Актобинская область	Актоб обл		21.10.1944				Саксон	
Аманов Тюлюген	1901	Актобинская область, Казахстан	Актоб обл		24.11.1943				Саксон	
Аманов Юлугул Аман	1901	Актобинская область	Актоб обл		24.11.1943				Саксон	
Антспаев Ваис	1898	Актобинск	Актоб обл		01.04.1944				Саксон	
Арменов Абель	1919	Актобинская область	Актоб обл						Саксон	
Арстанов Мухит Арстан	1920	Актобинская область	Актоб обл		31.08.1943				Саксон	
Асанов Соковой	1903	Актобинск	Актоб обл		22.06.1943				Саксон	
Ахтаев Курмантай Ахтай	1910	Актобинская область	Актоб обл		19.01.1944				Саксон	
Ашикбаев Херчетай	1901	Актобинская область	Актоб обл		18.01.1943				Саксон	
Аяпов Джасий	1918	Копы, Актобинская область	Актоб обл		17.09.1941				Саксон	
Базанов Исмаил	1904	Кумды, Актобинская область	Актоб обл						Саксон	
Байдипов Курмамбай Байдип	01.04.1906	Аул 1, Актобинская область, Казахстан	Актоб обл		23.12.1942				Саксон	
Байдышев Захар Байдуш	02.02.1917	Актобинская область	Актоб обл		19.10.1942				Саксон	
Баймуратов Кульжан Баймурат	13.02.1920	Актобинск	Актоб обл		16.09.1942				Саксон	
Байниязов Нурман	1896	Актобинская область	Актоб обл		26.04.1943				Саксон	
Байтугелов Нурғали Байтугел	01.03.1916	Актобинская область	Актоб обл		31.05.1942				Саксон	
Балғасин Захан	1905	Актобинская область	Актоб обл		20.12.1942				Саксон	
Балимбетов Жувандық	10.05.1922	Актобинская область	Актоб обл		11.06.1943				Саксон	
Балсейтов Каир	1903	Актобинская область	Актоб обл		05.11.1943				Саксон	
Барашев Палхаш	1914	Актобинская область	Актоб обл		20.10.1941				Саксон	
Басан Исмагул	20.01.1904	Актобинск	Актоб обл						Саксон	
Басан Эммануил	20.01.1904	Актобинск, Актобинская область	Актоб обл						Саксон	
Баспаков Койшебай Баспаков	1897	Мяло, Актобинская область	Актоб обл						Саксон	
Бахратдинов Ниса Бахратдин	1922	Батбакульск, Актобинская область	Актоб обл						Саксон	
Баянов Шагилап Тучуш	10.06.1919	Аул 16, район Челкар, Актобинская область	Актоб обл		18.06.1942				Саксон	
Бегимбаев Төлеген Акшор	20.11.1918	Актобинск	Актоб обл		02.04.1944				Саксон	
Бегинбаев Юршан Бегинбай	1908	Актобинская область	Актоб обл						Саксон	
Безенов Кошерад	1915	Район Челкар, Актобинская область	Актоб обл						Саксон	
Бейдулкетов Абиш	05.03.1906	Джурун, Актобинская область, Казахстан	Актоб обл		03.01.1943				Саксон	
Бейминов Исмаил Токпай	1906	Аргыс, Актобинская область	Актоб обл		10.05.1944				Саксон	
Бейсенғалиев Хайраш Бейсенғали	1896	Орташа, Актобинская область	Актоб обл		02.05.1944				Саксон	
Бекетов Курманғали Бекет	1901	Актобинская обл.	Актоб обл		20.11.1941				Саксон	
Бембагамбетов Уквас Шолбай	1895	Актобинская область	Актоб обл		04.12.1942				Саксон	
Белизов Примбагамбет	1892	Район Актобинск, Казахстан	Актоб обл		24.06.1944				Саксон	

5 СҰРАҚҚА ЖАУАП

1. Қордың жақын жердегі бөлімшелерінің мекенжайларын қалай білуге болады?
Жақын арадағы «БЖЗҚ» АҚ бөлімшелерінің мекенжайлары туралы ақпаратты Қордың ресми сайтынан, сондай-ақ, кез келген смартфонға немесе планшетке жүктеп, ENPF ұялы қосымшасы арқылы білуге болады. Сіз, сондай-ақ, +7 777 000 1418 нөмірі бойынша WhatsApp қызметін пайдалана аласыз және Қор маманынан бөлімшелердің мекенжайын ғана емес, өзіңізді қызықтыратын барлық ақпаратты ала аласыз. Ең дәстүрлі тәсіл - 1418 бірыңғай нөмірі бойынша байланыс орталығына қоңырау шалу, онда Қор операторлары Сізге «БЖЗҚ» АҚ-ның жақын жердегі бөлімшесін қалай табуға болатынын айтып береді.

2. БЖЗҚ-ның мобильді қосымшасын қалай жүктеп, тіркелуге болады?

ENPF мобильді қосымшасын Android және iOS базасындағы кез келген смартфонға немесе планшетке тегін жүктеп алуға болады.

Қосымшаның Жеке кабинетінде авторлану үшін электрондық цифрлық қолтаңба (ЭЦҚ) немесе логин (ЖСН) мен пароль пайдаланылады. Бірақ логин мен парольді, егер өз жинақтарыңыз туралы деректерді «Интернет-хабарландыру» тәсілі арқылы алуды алдын ала таңдап алған болсаңыз ғана пайдалануға болады. Бұл таңдауды да осы жерде, мобильді қосымшада немесе enpf.kz сайтында ЭЦҚ көмегімен жасауға болады. Егер ЭЦҚ болмаса, онда бір рет Қор офистерінің біріне немесе жұратын жеріңізде ол болмаған жағдайда «Қазпошта» АҚ-ның 300 бөлімшесінің біріне барып, тиісті келісімге қол қоюға тура келеді.

Мобильді қосымшадағы барлық ақпарат 2 тілде: қазақ және орыс тілдерінде ұсынылған. Қосымшаның көмегімен жеке зейнетақы шотының бар екендігі туралы анықтаманы, ЖЗШ-дан үзінді көшірме алуға, сізді қызықтыратын мәселе бойынша өтініш жіберуге, мобильді кеңсенің шығуына немесе кері қоңырауға тапсырыс беруге, өз деректемелеріңізге өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізуге, зейнетақы калькуляторының көмегімен болашақ зейнетақының болжамды мөлшерін есептеуге болады. Сондай-ақ, шоттың жай-күйін бақылауға, зейнетақы жүйесіндегі барлық өзгерістер туралы білуге, БЖЗҚ-ның жақын жердегі кеңсесінің орналасқан жерін көруге, тіпті байланыс орталығына қоңырау шалуға болады.

Бұдан басқа, осы қосымша арқылы БЖЗҚ-ның өрбір салымшысы зейнетақы жинақтарының бір бөлігін тұрғын үй жағдайын жақсарту немесе емделуге не инвестициялық портфельді басқарушы компанияларға аударуға пайдалану құқығын жүзеге асыру үшін жеке зейнетақы шотындағы қаражатының жеткілікті екендігін біле алады.

3. Қайтыс болған туысын жерлеуге және жинақтауға арналған біржолғы төлемді қалай алуға болады?

Алушы, сондай-ақ, БЖЗҚ-да зейнетақы жинақтары бар және зейнет жасына (ерлер 63 жасқа толғанда, әйелдер 2021 жылы 60 жасқа толғанда, олардың жасы 2027 жылы 63 жасқа толғанға дейін жыл сайын 6 айға артып отырады) толмаған адам қайтыс болған жағдайда, оның отбасына не жерлеуді жүзеге асырған адамға БЖЗҚ республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 52,4 еселенген (2021 жылғы АЕК – 2 917 теңге), бірақ жеке зейнетақы шотындағы (ЖЗШ) қаражаттан артық емес мөлшері шегінде жерлеуге арналған біржолғы төлем жасайды.

Егер жерлеуге арналған біржолғы төлем жүзеге асырылғаннан кейін алушының ЖЗШ-сындағы зейнетақы жинақтарының қалдығы тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген ең төмен зейнетақы мөлшерінен аспайтын соманы құраса, бұл қалдық жерлеуге арналған төлем ретінде төленеді.

Егер осы төлемнен кейін жеке зейнетақы шотында жинақтар қалса, олар Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен мұраға қалдырылады.

Алушы қайтыс болған жағдайда БЖЗҚ-дан (жерлеуге/мұрагерлерге) зейнетақы төлемдерін алуға және мұраға қалдырылған зейнетақы жинақтарын БЖЗҚ-да ресімдеуге арналған құжаттар тізбесімен Қордың enpf.kz ресми сайтында танысуға болады.

«Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасы Кодексінің 326-бабының ережелеріне сәйкес БЖЗҚ жүзеге асыратын зейнетақы төлемдері салық салынуға жататын зейнетақы төлемдері түріндегі табысқа жатады.

БЖЗҚ-дан төленетін зейнетақы төлемдеріне салық салу кезінде жеке табыс салығын ұстап қалу тәртібі туралы толық ақпарат Қордың сайтында «Алушыларға» - «Зейнетақы төлемдеріне салық салу тәртібі» бөлімінде жарияланған.

4. Қандай электрондық қызметтер бар? Індетке байланысты тағы бір рет жүзбе-жүз хабарласқым келмейді.

Мысалы, көрсетілетін қызметтердің маңызын арттыру, алушыларға ынғайлы болу және уақыттарын үнемдеу мақсатында Қор БЖЗҚ-да кемінде бес жыл жатқан, ерікті зейнетақы жарналары есебінен қалыптасқан және оларға есептелген инвестициялық табыс есебінен зейнетақы төлемдерін БЖЗҚ-ның корпоративтік сайтындағы

жеке кабинет арқылы қашықтықтан тағайындау туралы өтініш беру мүмкіндігін іске асырды.

Осылайша, enpf.kz сайтындағы жеке кабинетте зейнетақы төлемдерін тағайындау туралы өтініш беру қызметі БЖЗҚ-да зейнетақы жинақтары: - міндетті зейнетақы жарналары және (немесе) міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары есебінен: мерзімсіз уақытқа 1 немесе 2 топтағы мүгедектігі бар адамдарға;

- ЕЗЖ есебінен: 50 жасқа толған адамдарға; мүгедектігі бар адамдарға;

ЕЗЖ сомасы және оларға есептелген инвестициялық табыс шегінде зейнетақы жинақтары БЖЗҚ-да кемінде бес жыл болған алушыларға ұсынылады.

Өтініш беру үшін алушылардың электрондық цифрлық қолтаңбасы болуы қажет. «БЖЗҚ» АҚ-да тіркелген төлем алуға өтініштің орындалу мәртебесін enpf.kz сайтында да «Электрондық сервистер» бөліміндегі «Менің төлемдерге/аударымдарға өтініштерім» қызметінің көмегімен қадағалауға болады.

Өтініш беру үшін ЭЦҚ-ны пайдалана отырып, Жеке кабинетте авторлану, содан кейін «Қызметтер» бөлімінде «Зейнетақы төлемдерін тағайындау туралы өтініш беру» қызметін таңдау, одан әрі тиісті құжаттарды ЭЦҚ-мен толтыру және қол қою қажет.

БЖЗҚ өтінішін өңдеу мәртебесін сайтындағы жеке кабинеттің «Қызметтер» бөліміндегі «Менің төлемдерге / аударымдарға өтініштерім» қызметі арқылы оңай қадағалауға болады.

Салымшы сайтта болжамды зейнетақы калькуляторын пайдалана отырып, болашақ зейнетақы төлемдерін өз бетінше есептей алады. Ол Қазақстанның көпдеңгейлі зейнетақы жүйесі шеңберіндегі зейнетақының барлық құрамдауыштарын қамтиды: мемлекеттік базалық зейнетақы және жасына байланысты зейнетақы (немесе ортақ), сондай-ақ, міндетті зейнетақы жарналары, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары және ерікті зейнетақы жарналары есебінен қалыптастырылған зейнетақы.

Ол үшін «Болжамды калькулятордағы» барлық жолдарды толтыру қажет: туған күні, жынысы, еңбек өтілі, жинақтар сомасы және т. б. Егер сіз enpf.kz сайтындағы жеке кабинетте тіркелген болсаңыз, калькулятордағы өрістер автоматты түрде толтырылады және болашақ зейнетақыны есептеу екі-үш рет басу арқылы жүзеге асырылады.

Сондай-ақ, Жеке кабинеттегі «Зейнетақы калькуляторында» жеткілікті шегінен асатын және тұрғын үй жағдайларың жақсартуға және емделуге арналған біржолғы зейнетақы төлемдері түрінде алуға қолжетімді сома немесе инвестициялық портфельді басқаратын компанияларға аударым туралы ақпарат қолжетімді.

Шоттың жай-күйін қадағалауға, зейнетақы жүйесінің барлық жаңалықтары туралы білуге, зейнетақы жарналарының түскені туралы push-хабарлама алуға және т.б. көптеген қызметтерді біз жоғарыда атап өткен БЖЗҚ-ның мобильді қосымшасынан да алуға болады. Қор көрсететін қызметтердің көпшілігін www.egov.kz электрондық үкімет сайтынан да электрондық цифрлық қолтаңбаны (ЭЦҚ) не бір реттік парольді пайдалану арқылы алуға да болады. ЭЦҚ-ны электрондық үкімет порталынан онлайн арқылы алуға болады.

Әлеуметтік желілерді пайдаланушылар үшін «Одноклассники», «Facebook», «В контакте», «Twitter» және «Instagram» сияқты танымал платформаларда БЖЗҚ-ның парақшалары әрдайым белсенді түрде қызмет етеді, онда сіздер өздеріңізді қызықтыратын сұрақтарды қоя аласыздар.

5. Жақында маған 2 топ мүгедектігі белгіленді, Мен өзімнің зейнетақы жинақтарымды мерзімінен бұрын ала аламын ба?

ҚР «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» Заңға сәйкес БЖЗҚ-дан зейнетақы төлемдерін алу құқығы белгілі бір жағдайларда, оның ішінде 1 және 2-топтардағы мүгедектігі мерзімсіз болып белгіленген жағдайда да туындайды. БЖЗҚ алушыларға зейнетақы төлемдерін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен жүзеге асыруға міндетті.

Аталған тәртіп, оның ішінде БЖЗҚ-дан белгіленген кесте бойынша зейнетақы төлемдерінің жылдық сомасының мөлшерін есептеу Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорынан төленетін міндетті зейнетақы жарналары, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары есебінен қалыптастырылған зейнетақы жинақтарынан зейнетақы төлемдерін жүзеге асыру қағидасымен және Үкіметтің 02.10.2013 жылғы № 1042 қаулысымен бекітілген Зейнетақы төлемдерінің мөлшерін есептеуді жүзеге асыру едістемесімен айқындалған. Осылайша, егер 2-топтағы мүгедектігі сізге мерзімсіз уақытқа белгіленген болса, БЖЗҚ-дан белгіленген кесте бойынша немесе егер сіздің зейнетақы жинақтарыңыздың жалпы мөлшері ең төменгі зейнетақының 12 еселенген мөлшерінен аз болса, зейнетақы төлемдерін бір рет біржолға ала аласыз. Ағымдағы жылы бұл сома 519 264 теңгеге тең. Егер жинақтар жеткілікті болса, онда зейнетақы төлемдері олар таусылғанға дейін жүргізіледі. Бұл ретте кез келген жастағы мүгедектігі бар алушылар үшін БЖЗҚ-дан төленетін ең төменгі зейнетақы төлемі ең төменгі күнкөріс деңгейінің 70% немесе ағымдағы жылы 24 012 теңгеден кем болмайды.

ОТВЕТЫ НА 5 ВОПРОСОВ

1. Как можно узнать ближайшие адреса отделений Фонда?

Информацию о ближайших адресах отделений АО «ЕНПФ» можно узнать на официальном сайте Фонда, а также через мобильное приложение ENPF, установив его на любой смартфон или планшет. Вы также можете воспользоваться сервисом What'sApp по номеру +7 777 000 1418 и узнать от специалиста Фонда не только адреса отделений, но и всю интересующую Вас информацию. И самый, пожалуй, традиционный способ - сделать звонок в колл-центр по единому номеру 1418, где вежливые операторы всегда подскажут Вам, как найти ближайшее отделение АО «ЕНПФ».

2. Как скачать и зарегистрироваться в мобильном приложении ЕНПФ?

Мобильное приложение ENPF можно бесплатно скачать на любой смартфон или планшет как на базе Android, так и iOS.

Для авторизации в Личном кабинете приложения используется электронная цифровая подпись (ЭЦП) или логин (ваш ИИН) и пароль. Но логин и пароль можно использовать, если заранее был выбран способ получения данных о своих накоплениях - «интернет-информирование». Сделать этот выбор можно опять же с помощью ЭЦП здесь же, в мобильном приложении или на сайте enpf.kz. Если ЭЦП нет, то придется один раз посетить один из офисов Фонда, либо при его отсутствии в вашем месте проживания, одно из 300 отделений АО «Казпочта» и подписать соответствующее соглашение.

Вся информация в мобильном приложении представлена на 2 языках: казахском и русском.

С помощью приложения можно получить справку о наличии индивидуального пенсионного счета, получить выписку с ИПС, направить обращение с интересующим вопросом, заказать выезд Мобильного офиса или обратный звонок, внести изменения и (или) дополнения в свои реквизиты, рассчитать прогнозируемый размер будущей пенсии с помощью Пенсионного калькулятора. Также через него можно отслеживать текущее состояние своего пенсионного счета, узнавать обо всех изменениях в пенсионной системе, посмотреть расположение ближайшего офиса ЕНПФ и даже позвонить в контакт-центр.

Кроме того, через данное приложение каждый вкладчик ЕНПФ может узнать, достаточно ли у него средств на индивидуальном пенсионном счете, чтобы реализовать свое право на использование части пенсионных накоплений на улучшение жилья или лечение либо для перевода компаниям, управляющим инвестиционным портфелем.

3. Как получить единовременную выплату на погребение и накопления умершего родственника?

В случае смерти получателя, а также лица, имеющего пенсионные накопления в ЕНПФ и не достигшего пенсионного возраста (мужчины по достижении 63 лет, женщины по достижении 60 лет в 2021 году с увеличением возраста на 0,5 лет каждый год до 63 лет в 2027 году), его семье либо лицу, осуществившему погребение, ЕНПФ выплачивается единовременная выплата на погребение в пределах размера 52,4-кратного месячного расчетного показателя, установленного на соответствующий финансовый год законом о республиканском бюджете (в 2021 году МРП составляет 2 917 тенге), но не более имеющихся на индивидуальном пенсионном счете (ИПС) средств.

Если остаток пенсионных накоплений на ИПС получателя после осуществления единовременной выплаты на погребение составит сумму, не превышающую размер минимальной пенсии, установленной законом о республиканском бюджете на соответствующий финансовый год, данный остаток выплачивается как выплата на погребение.

Если после этой выплаты на индивидуальном пенсионном счете остались накопления, они наследуются в порядке, установленном законодательством Республики Казахстан.

С перечнем документов для получения пенсионных выплат из ЕНПФ в случае смерти получателя (на погребение/наследникам) и оформления в ЕНПФ наследуемых пенсионных накоплений можно ознакомиться на официальном сайте Фонда enpf.kz. В соответствии с положениями статьи 326 Кодекса Республики Казахстан «О налогах и других обязательных платежах в бюджет» пенсионные выплаты, осуществляемые ЕНПФ, относятся к доходу в виде пенсионных выплат, подлежащих налогообложению.

Подробная информация о порядке удержания индивидуального подоходного налога при налогообложении пенсионных выплат из ЕНПФ размещена так же на сайте Фонда в разделе: «Получателям» - «Порядок налогообложения пенсионных выплат».

4. Какие электронные сервисы существуют? Не хотелось бышний раз контактировать в связи с пандемией.

Более 90% всех услуг ЕНПФ сейчас оказываются в электронном формате. К примеру, зарегистрировавшись в Личном кабинете на сайте enpf.kz, можно получить целый ряд услуг, следить за текущими показателями по пенсионным активам, дополнять реквизиты договоров и многое другое.

Таким образом в личном кабинете на сайте enpf.kz услуга по подаче заявлений о назначении пенсионных выплат предоставляется получае-

лям, имеющим в ЕНПФ пенсионные накопления:

- за счет обязательных пенсионных взносов и (или) обязательных профессиональных пенсионных взносов: лицам, имеющим инвалидность 1 или 2 группы бессрочно;

- за счет ДПВ: лицам, достигшим 50-летнего возраста;

лицам, имеющим инвалидность; лицам, имеющим пенсионные накопления в пределах сумм ДПВ и начисленного на них инвестиционного дохода, находящихся в ЕНПФ не менее пяти лет.

Для подачи заявления получателям необходимо иметь электронную цифровую подпись. Отслеживать статус исполнения зарегистрированного в АО «ЕНПФ» заявления на выплату можно также на сайте enpf.kz с помощью услуги «Мои заявления на выплаты/переводы» в разделе «Электронные сервисы».

Для того, чтобы подать заявление, необходимо авторизоваться в Личном кабинете с использованием ЭЦП, затем в разделе «Услуги» выбрать услугу «Подача заявления о назначении пенсионных выплат», далее заполнить и подписать соответствующие документы ЭЦП.

Статус обработки заявления ЕНПФ легко можно отследить с помощью услуги «Мои заявления на выплаты / переводы» в разделе «Услуги» личного кабинета здесь же на сайте.

Вкладчик на сайте может самостоятельно рассчитать свои будущие пенсионные выплаты, воспользовавшись Прогнозным пенсионным калькулятором на нашем сайте. Он охватывает все компоненты пенсии в рамках многоуровневой пенсионной системы Казахстана: государственную базовую пенсию и пенсию по возрасту (или солидарную), а также пенсию, сформированную за счет обязательных пенсионных взносов, обязательных профессиональных пенсионных взносов и добровольных пенсионных взносов».

Для этого в «Прогнозном калькуляторе» необходимо заполнить все поля: дату рождения, пол, трудовой стаж, сумму накоплений и т.д. Если вы зарегистрированы в Личном кабинете на сайте enpf.kz, то поля в калькуляторе заполняются автоматически и расчёт будущей пенсии осуществляется за два-три клика.

Также в «Пенсионном калькуляторе» в Личном кабинете доступна информация о сумме, превышающей порог достаточности и доступной к изъятию в виде единовременных пенсионных выплат на улучшение жилищных условий и лечение или перевода в компании, управляющие инвестиционным портфелем.

Отследить состояние счета, узнать обо всех новостях пенсионной системы, получать push-уведомления о поступлении пенсионных взносов и многое другое можно в мобильном приложении ЕНПФ, о котором мы писали выше. Большинство услуг, оказываемых Фондом, можно получить и на сайте электронного правительства www.egov.kz с использованием электронной подписи (ЭЦП) либо одноразового пароля. Получить ЭЦП, можно также онлайн на портале электронного правительства.

Для пользователей соцсетей всегда активны странички ЕНПФ на таких популярных платформах, как «Одноклассники», «Facebook», «В контакте», «Twitter» и «Instagram», где вы также можете задать интересующие Вас вопросы.

5. Недавно мне установили инвалидность 2 группы, могу ли я досрочно получить свои пенсионные накопления?

Согласно закону «О пенсионном обеспечении» в Республике Казахстан) право на получение пенсионных выплат из ЕНПФ наступает при определенных условиях, в том числе и в случае установления инвалидности 1 и 2 групп бессрочно. ЕНПФ обязан осуществлять пенсионные выплаты получателям в порядке, установленном Правительством Республики Казахстан. Указанный порядок, в том числе расчет размера годовой суммы пенсионных выплат по установленному графику из ЕНПФ, определены Правилум осуществления пенсионных выплат из пенсионных накоплений, сформированных за счет обязательных пенсионных взносов, обязательных профессиональных пенсионных взносов из единого накопительного пенсионного фонда, и методики осуществления расчета размера пенсионных выплат, утвержденном постановлением Правительства от 02.10.2013 года за № 1042. Таким образом, если инвалидность 2 группы установлена Вам бессрочно, Вы можете получить пенсионные выплаты из ЕНПФ по установленному графику либо одновременно, если общий размер Ваших пенсионных накоплений составит менее 12 минимальных пенсий, в текущем году это 519 264 тенге. Если накоплений достаточно, то пенсионные выплаты производятся до их исчерпания. При этом минимальная пенсионная выплата из ЕНПФ для получателей с инвалидностью любого возраста не может быть менее 70% от прожиточного минимума или 24 012 тенге в текущем году.

Подать заявление можно онлайн на сайте enpf.kz. Днем обращения за пенсионной выплатой для данной категории получателей считается дата приема либо поступления документов в ЕНПФ, после чего ЕНПФ в течение десяти рабочих дней переводит суммы пенсионных выплат на Ваш банковский счет.

Бердыбаев Жумагу Бердыбай	14.09.1917	Аул-7, район Байганинский, Актюбинская область	Актюб обл					Саксон
Бибетов Сейчан	1902	Актюбинская область	Актюб обл	18.03.1944				Саксон
Бигелев Норс Бигел	1896	Актюбинск	Актюб обл	09.11.1944				Саксон
Бигель Каркамбай	27.09.1919	Район Табынский, Актюбинская область, Казахстан	Актюб обл	22.02.1942				Саксон
Бизинов Седжан Саим	17.09.1922	Актюбинская область	Актюб обл	16.06.1942				Саксон
Бисенов Кажигали Бисен	1902	Алагуза, Актюбинская область	Актюб обл	28.01.1944				Саксон
Бисенов Коблаш Бисен	1920	Актюбинск	Актюб обл	29.05.1943				Саксон
Бисимбаев Кукус	1905	Актюбинская область	Актюб обл	25.01.1944				Саксон
Бланта Абдулла Блант	1902	Актюбинская область	Актюб обл	16.05.1943				Саксон
Боктвай Мирзабек Боктвай	1902	Актюбинская область	Актюб обл	05.07.1943				Саксон
Боромбаев Ковой Боромбай	1900	Актюбинская область	Актюб обл	09.10.1942				Саксон
Бубасаров Джурумбай Бубасар	1892	Актюбинская область	Актюб обл	04.09.1943				Саксон
Бузобаев Осмал Бузобай	1896	Актюбинская область	Актюб обл	04.09.1943				Саксон
Букарбаев Смакан	1891	Новогаз, Актюбинская область	Актюб обл	19.01.1943				Саксон
Булганбаев Дездебьбай Булганбай	17.07.1923	Кизил-Кошун, Актюбинская область	Актюб обл	14.04.1944				Саксон
Булеков Шария	1924	Актюбинская область	Актюб обл	06.04.1943				Саксон
Булукбаев Ташгали	1902	Актюбинская область	Актюб обл					Саксон
Буранкулов Мухаммед Буранкул	1914	Актюбинская область	Актюб обл	28.05.1943				Саксон
Бурубаев Сумомел	25.05.1899	Аул 1, Актюбинская область	Актюб обл					Саксон
Буханов Осган Бухан	1892	Актюбинская область	Актюб обл	21.01.1943				Саксон
Готенов Мукуй	1905	Шолхор, Актюбинская область	Актюб обл	04.06.1943				Саксон
Яманбалин Ярмакас Яманбалин	1905	Актюбинская область	Актюб обл					Саксон
Юлдаваев Бумаймай Юлдаваев	1895	Актюбинская область	Актюб обл	12.12.1942				Саксон
Юсупов Абылхайр Юсуп	1894	Тайсуган, Актюбинская область	Актюб обл	08.08.1944				Саксон
Эсмагамбетов Эсмагамбет	1905	Актюбинская обл.	Актюб обл	19.04.1943				Саксон
Джакопилов Ташик	1901	Актюбинская обл.	Актюб обл	03.10.1943				Саксон
Джаксугалиев Жалыбай	30.12.1916	Актюбинская обл.	Актюб обл					Саксон
Джалдугулов Утежан Джалдугул	1895	Актюбинская область	Актюб обл	06.09.1944				Саксон
Джалимбетов Жумабек Джалимбет	1901	Актюбинская область	Актюб обл	28.01.1943				Саксон
Джамбеисов Пегала Джамбеис	1901	Актюбинская область	Актюб обл	05.01.1943				Саксон
Джаберов Дюнуш Джаберген	1906	Актюбинская область	Актюб обл	09.06.1943				Саксон
Джангазиев Мухамбет	1914	Актюбинская область,	Актюб обл	26.06.1942				Саксон
Джармагомед Сагамбай	1901	Бископа, Актюбинская область	Актюб обл	10.01.1943				Саксон
Джанаев Туркенбай	1922	Актюбинская область	Актюб обл	17.09.1942				Саксон
Джумабаев Мулдаш	1895	Тритон, Актюбинская область,	Актюб обл	18.11.1942				Саксон
Джумаев Хосай Джумай	1915	Актюбинская область	Актюб обл	22.04.1942				Саксон
Джумартов Молдаж Джумарт	1904	Хобда, Актюбинская область	Актюб обл	20.01.1945				Саксон
Джумашев Нуркасим Ирсан	15.06.1919	Аул 19, район Уил, Актюбинская область	Актюб обл					Саксон
Диканбаев Айса Турсунбай	12.12.1918	Актюбинская область	Актюб обл	22.05.1942				Саксон
Донинбаев Михан Донинбай	1890	Аул-27, Актюбинская область	Актюб обл	04.08.1943				Саксон
Досман Корша	1914	Район Карабутак, Актюбинская область, Казахстан	Актюб обл	13.01.1943				Саксон
Евдилди Нурдунда	1903	Актюбинск	Актюб обл	08.11.1942				Саксон
Еделуп Ксанджала Марман	10.05.1898	Актюбинская обл.	Актюб обл	08.04.1943				Саксон
Едельбаев Заркул	1896	Актюбинская область	Актюб обл	12.12.1942				Саксон
Едельбаев Саркул	1896	Бугоцай, Актюбинская область	Актюб обл	12.12.1942				Саксон
Елеуп Архимбай	1912	Тасыкульск, Актюбинская область	Актюб обл	25.07.1942				Саксон

Ельшибаев Абдугали Тукуш	15.02.1918	Бирчугул, Актобинская область	Актоб обл			Саксон
Ержанов Карлек Бикиш	1901	Актобинская область	Актоб обл		20.10.1943	Саксон
Ермагамбет Кимербай Ермагамбет	1902	Карабулак, Актобинская область	Актоб обл		11.07.1944	Саксон
Ермахамбет Кимербай Ермахамбет	1902	Карабулак, Актобинская область	Актоб обл		11.07.1944	Саксон
Ершанов Нагмет Ершан	1903	Актобинская обл.	Актоб обл		19.12.1943	Саксон
Есмагамбет Кадир	01.07.1896	Актобинская область	Актоб обл		03.08.1943	Саксон
Жайбугинов Джанал Кизилбай	1915	Актобинская область	Актоб обл		31.08.1942	Саксон
Жаксабаев Сильбай	07.04.1916	Аул 12, район Степной, Актобинская область	Актоб обл			Саксон
Жалдубаев Кинчигали Чулдубай	1899	Кубасай, район Уил, Актобинская область	Актоб обл			Саксон
Жалкулаев Бамухамед Жалкубай	1891	Актобинская область	Актоб обл		06.01.1944	Саксон
Жанбирин Дусумбай Жанбирин	1901	Аул 16, Актобинская область	Актоб обл		20.12.1942	Саксон
Жапин Кутмура Жапин	1905	Актобинская область	Актоб обл		06.05.1943	Саксон
Жоноцов Зрит	1897	Куктувай, Актобинская область	Актоб обл		17.11.1941	Саксон
Жуватов Земагамбет	1909	Актобинская область	Актоб обл		14.11.1942	Саксон
Жульмурын Сендака	1892	Актобинск	Актоб обл		26.09.1942	Саксон
Жуспаев Махат Маржат	1902	Иргиз, Актобинская область	Актоб обл		10.08.1943	Саксон
Зейлов Жангирей Ушабай	1891	Актобинская область	Актоб обл		25.12.1942	Саксон
Зуюль Акий	1895	Актобинская область	Актоб обл		18.04.1944	Саксон
Избанов Сатай Избан	1905	Актобинская область	Актоб обл		29.11.1943	Саксон
Ипеузим Анкс Котуар	1899	Актобинская область	Актоб обл		17.11.1942	Саксон
Ипусаинов Керий	12.01.1906	Бегалин, Актобинская область	Актоб обл		16.07.1943	Саксон
Иманалиев Картан	04.06.1917	Утисейск, район Хобдинский, Актобинская область	Актоб обл		19.10.1941	Саксон
Имелали Каршига Имелал	1893	Актобинская обл.	Актоб обл		18.11.1942	Саксон
Исаев Ахед Уршан	1913	Джана-Кунс, район Челкар, Актобинская область	Актоб обл		01.11.1941	Саксон
Исмуратов Кали Амурғали	15.01.1920	Актобинск	Актоб обл		17.08.1942	Саксон
Ишмухаммед Утиш Калдыбай	1893	Актобинская область	Актоб обл		02.01.1943	Саксон
Иштаев Тулеберген Иштай	25.12.1917	Актобинская область	Актоб обл		23.10.1942	Саксон
Мамедов Садиқ Ахмед	1920	Ак-Тюбе	Актоб обл		18.04.1943	Саксон
Медимбай Карча Медимбай	1921	Актобинск	Актоб обл		31.05.1943	Саксон
Менелиев Сайдан	1917	Мадеколс, Актобинская область	Актоб обл		28.09.1941	Саксон
Мимбаев Туриш	05.06.1908	Тумалькуль, Актобинская область	Актоб обл		09.08.1944	Саксон
Минбаев Туриш Минбай	1908	Актобинская область	Актоб обл		09.08.1944	Саксон
Молбаев Нуртан	1897	Сеидовка, Актобинская область, Казахстан	Актоб обл		25.09.1942	Саксон
Молбаев Нурт Молбаев Ш. ан	1915	Елтай, Актобинская область	Актоб обл		22.10.1941	Саксон
Муканов Альданжар	1892	Купа (Актобинская область)	Актоб обл		18.12.1942	Саксон
Мукаш Абдрахман Мукаш	1906	Актобинская область	Актоб обл			Саксон
Мукашев Али Мукаш	05.09.1916	Аул 35 (Актобинская область)	Актоб обл		03.05.1942	Саксон
Мукашев Кошкинбай Мукаш	1896	Актобинская область	Актоб обл		12.10.1942	Саксон
Мукашов Касим	1915	Алга, район Ключевой, Актобинская область	Актоб обл			Саксон
Мукашов Касим Кадырбек	02.05.1915	Алга, район Ключевой, Актобинская область	Актоб обл			Саксон
Муртазин Шайжан	15.09.1896	Актобинская область	Актоб обл		20.02.1944	Саксон
Мусуралиев Имбет Джубанас	25.11.1911	Актобинская область	Актоб обл		12.10.1942	Саксон

ХАЛЫҚ САНАҒЫНАН ОНЛАЙН ӨТҮ МҮМКІНДІГІ ҚАЙТА ҚОЛЖЕТІМДІ

Санақтан онлайн өту мүмкіндігі тоқтатылған соң, тұрғындардан онлайн санақ функциясы мерзімін ұзарту туралы көптеген өтініштер түсе бастады. Осыған байланысты sanaq.gov.kz сайтында онлайн сауалнама функциясын қайта қосу туралы шешім қабылданды. Санақ сауалдарына арнайы sanaq.gov.kz сайты, E-Gov порталы арқылы тіркеліп немесе Аitu мобильді қосымшасы арқылы жауап беруге болады. Онлайн өту мүмкіндігі халық санағы аяқталғанға дейін қолжетімді болмақ. Айта кетейік, 1 қыркүйек пен 15 қазан аралығында онлайн-санақ функциясын облыс тұрғындарының 45 пайызға жуығы пайдаланған. 1 қазаннан бастап интервьюерлер үй-үйді аралауды бастады. Онлайн өткен респонденттер келген хабарламаны интервьюерлерге көрсетуі тиіс. Олармен сауалнама қайта жүргізілмейді. Ұлттық статистика бюросының Ақтөбе облысы бойынша Департаменті он жылдықтың маңызды шарасына ат салысуға шақыра отыра белсенділік танытып, халық санағына қатысқан азаматтарға алғыс айтады!

ОНЛАЙН ПЕРЕПИСЬ НАСЕЛЕНИЯ СНОВА ДОСТУПНА ДЛЯ ГРАЖДАН

С момента окончания онлайн-переписи начали поступать многочисленные обращения от жителей с просьбой о возобновлении функции онлайн-опроса. В этой связи было принято решение о возобновлении функции прохождения переписи в онлайн режиме на сайте sanaq.gov.kz. Заполнить анкеты, как и прежде, можно на специализированном сайте sanaq.gov.kz, авторизовавшись через портал E-Gov и через мобильное приложение Аitu. Функция прохождения онлайн бюджета доступна до конца переписи населения. В период с 1 сентября по 15 октября функцией онлайн-переписи воспользовались почти 45 процентов граждан области. С 1 октября интервьюеры начали подомовой обход. Тем, кто прошел перепись в онлайн режиме необходимо показать уведомление о прохождении переписи интервьюерам, повторного опроса не будет. Департамент Бюро национальной статистики по Актобинской области благодарит граждан за проявленную активность и призывает принять участие в важнейшем мероприятии десятилетия! В Казахстане каждый важен!

ҚР БҒМ «КАЛЬМАР ОЙЫНЫ»

СЕРИАЛЫНЫҢ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ОҚУШЫЛАРҒА ӨСЕРІ ТУРАЛЫ ТҮСІНІКТЕМЕ БЕРДІ

ҚР Білім және ғылым министрлігінде «Кальмар ойыны» сериалының қазақстандық оқушыларға өсері туралы түсініктеме берілді. Білім және ғылым бірінші вице-министрі Шолпан Каринова ата-аналар мен мектеп балаларына пайдалы ақпаратты теріс ақпараттан ажырату дағдыларын үйрету керектігін атап өтті. Сериал 18 жасқа толмағандарға көруге ұсынылмайды.

«Бұл сериал қазақстандық өнім емес және белгілі бір шектеулері бар. Сериал 18 жастан асқан ересек адамдарға көруге арналған. Сондықтан ата-аналар мен мектептер бұл мәселеге назар аударулары керек. Бала-

лардың психикасы енді ғана қалыптасып келе жатқанда кез-келген ақпаратты ата-аналарда да, мектеп мұғалімдері де өз бақылауында ұстауы қажет. Тәлім-тәрбие тұрғысынан біз осы фильмдегі шектеулерге назар аудару керектігін есте ұстауымыз керек», – деді Білім және ғылым бірінші вице-министрі Шолпан Каринова.

Сондай-ақ ол биылдан бастап барлық білім беру ұйымында таңдау бойынша «Жаһандық құзыреттілік» курсы енгізіліп жатқанын хабарлады. Ол балалардың сыни ойлау, эмоционалды интеллектін дамытуға бағытталған. Оқушылар ақпаратты дұрыс қабылдауға үйренетін болады.

ТОҚСАН ТОҒЫЗ

(әңгіме)

Ғаріп қалалық кітапханадан кітап қарап жүргенде арғы сәреден бір сұлуды көрді. Әлгі сұлуды көргенде іздеп жүрген кітабында ұмытып кетті. Шаң басқан кітаптардың арасынан аңдып-сығалап сұлу қызға көзі түсіп қарай берді. Сәлден кейін ол қыз алар кітабын алып кітапханадан шығып кетті. Ғаріп болса кітапханашыдан әлгі сұлудың байланыс нөмірін сұрады. Жүйкесі жұқарған кітапханашы: «Не, сен кітапханаға кітап алуға келдіңбе, өлде қыз қарауға келдіңбе? Жоқ нөмірі менде – деді де өз шаруасын соға берді.

?Ғаріп көрген сұлуды ойынан шығарар емес. Жатса, тұрса құдды бір көз алдында тұрғандай. Аспан мен жерге қарап «Арамызда дәл осындай суық екен»-деп қоя берді. Ғаріп ол қызды іздеумен жүргенде ел қызметіне аттанып кетті. Сөйтіп бір жыл уақыты құм сағаттай өткізіп елге оралды. Елге оралып біраз күндерден кейін кітапханадағы көрген сұлуды қайтадан іздеуге шықты. Әрі іздеп, бері іздеп таба алмады. Өлеуметтік желіні сан қопарды. Амал не таба алмады? Бір күні болмасын, бір күні табылар деген ниетпен жүрді.

Осы бір сөзді Ғаріптің аузына бұ құдай салып қолғандай. Ғаріптің студент кезінен араласып келе жатырған Нарғыз деген досы болатұғын. Жатақханада бөлен жыл бір қабатта тұрды. Екеуде бір манадықта оқитын. Екеуде өз кезеңдерінде сен тұр, мен атайын еді. Бірде Ғаріп Нарғыздың жеке парақшасына кіріп, суреттерін ақтарып отырады. Сөйтіп отырып суреттердің арасынан әлгі сұлудың бейнесін көріп қалып Нарғыздың жеке парақшасына шығып;

- Сәлем, Нарғыз қалайсың? Мына қыз кім – деп сұрақты төтесінен бір қойды.

- Сәлем, Шүкір. Құрдасым – деп Нарғыз жауап қатты.

Ғаріп «Нарғызда толық мәлімет бермеді», - деп бір күрсініп алды. Біраз күндер өткеннен кейін Ғаріп Нарғызға қайтадан ұялы телефонмен хат жазды.

- Нарғыз, сәлем. Сенде бір қызметім бар.

- Сәлем, қызметің болса айта ғой досым. Көмек тесуге өзірмін.

- Ол, сондай сүйкімді. Ибалы, сәлиқалы. Ана мен баба тәрбиесін көрген салмақты қыз екендігі түрінен көрініп тұр. Сүмбіл шашты. Басқа-сын айтағанда ол қыз мына Ғаріптей ақынның жүрегінен шабытты дүр сілкіндірді. Сен осы қыз туралы мәлімет тауып бере аласыңба?

- Ғаріп сенің осылай жұмбақтап сөйлейтінің барғой... Ал енді бұны қайдан тауамын. Бәлкі Қызылорданың қыздары емесе?

- Жоқ. Жалғыз Қызылорданың қыздарының осындай теңеуге сай келеме? Ол даналардың данасы, кітапхана оның мекені көрinedi. Ұлылардың ортасында жүріп өзіде ұлы тұлға сияқты болып көрinedi...

- Ой, Ғаріп енді түсініп жұмбағының

шешуін тауып отырмын. Сен дәуде болса тіпті нақтысын айтқанда сен Дананы меңзеп отырсыңғой менің құрдасымды.

- Ия, Нарғыз дәл өзі. Өздігімен бірден парақшасына жазғанын қате болар. Сені ортаға салғым келіп тұр. Ләмин бір арам пығылым жоқ. Ақ жүрекпен, өппақ ниетпен тілдесім келіп жүр.

- Ғаріп сені білемінғой. Неше жыл сырлас болдық. Бір сен туралы жаман сөз естіп көрмеппін. Ниетіңнің адал екеніне жүз пайыз сенемін. Бірақ саған Дананың нөмірін берсем ол сені қара жәшікке салып тастауда мүмкін.

- Оның келісемін. Өбден мүмкін. Өйткені ол бір беткей қыз екені түрі айтып тұр. Сен бір мәнісін тап Нарғыз. Саған сеніп отырмын.

- Жақсы маған сенуіңе болады. Айтпақшы бір-екі күнде бізде сиыршық болады. Сол кезде Данамен сөйлесіп көрейін. Бірақ нақты ешқандай ақиқатты дүп басып айтпаймын. Дегенменде деген екенің, дегенімді амалданып көрейін.

-Рахмет Нарғыз. Алғысым алладан қайтсын. Сеннен бір жақсы хауар естимін деген ойдамын.

Ғаріптің күні күн санаумен өтіп жатыр. Нарғыз неғылды екен? Қайтіп жатыр екендеп ойлаумен жүрді. Өлсін-өлсін Дананың суретіне қарап қояды.

Өттең сурет сөйлесе Ғаріп Данамен біраз сырласып қалама еді. Сөйткен қиялыда орындалып кетсе қандай ғажап. Бірақ қиял-ғажайыпқа сенуде күне болар.

Телефонын ары-бері қопарып отырған Ғаріпке хат келді. Қуанған ғаріп хатты оқи бастады. Хатта: -Ғаріп досым Данамен сөйлестім. Жасы сеннен бір жасқа үлкен. Мың тоғыз жүз тоқсан тоғызыншы жылғы. Қайткенменде саған Дана ұнаған мен сен Данаға сай келмей тұрсың.Ренжіме. Бақтың алладанғой сендей дүп-дүп ақынды бір перизат күтіп отырған шығар. Хат – хабарым саған кері әсерін тигізбесе болды. Басқа ештеңе келмеді қолымнан. Хатты оқыған Ғаріптің көңілі түсіп кетті. «Махаббат жасқа қарамайтын едіғой. Бұл неғылған заман.Замандағы өмір сүріп жатырған неғылған адам. Тоқсан тоғыз болса не болыпты? Өз кезегіміздегі қызықты бір көрдіғой»,- деп күбірлеп қоя берді. Қайткен күннің өзінде де Ғаріп Дананың парақшасын жие қарап отырады. Оның не Нарғызға не болмаса Данаға деген ешқандай өкпесі жоқ. Тек махаббат аялдмасына тоқтай алмай жүргеніне іші кінжіледі. Күндер өтіп, таңдар атып раушан гүлдер қаптаған Ғаріптіңде «Махаббат», «Сезім» деген аялдамаға тоқтайтын күні болар. Әй, қайдан қазіргі Ғаріптің жүрегі мұздағанда бекер қатып тұрғой.

Дана! Дана-деп қалам ұстап қалғаны-ай! Қайран махаббаттан аялдмасы жоқ Ғаріп-ай!...

Нұрлан ЕДІГЕНОВ,

Жазушы.

ҰЛ БОЛСАҢ ҚОЛЫҢДА, ҚҰЛ БОЛСАҢ ТӨБЕНДЕ

Бірде жасы кеп қалған қария ұлдарын сынамақ болып, шақырып алып, үш қамшы ұсынады. Таңдау еркі берілгендіктен кіші ұлы өшекейлі тұяқ сапты қамшыға бас салады. Ортаншысы тобылғы сапты қамшыға тоқтаса, үлкен ұлына таутекенің мүйізінен жасалған қамшы мұрагерлікке тиеді. Сонда әкелері тұрып, кішісіне: - Балам-ай, жасың болса өлі отызға да жеткен жоқ. Тұяқ сапты қамшыны жасы елуге келіп қалған ел ағалары ұстайды. Өйткені олардың бала-шағасы бар, басым жалғыз қалады-ау деп қорықпайды. Сен болсаң осы жалғыз басты тұяқтай жалғыз болып қалмақсың, отбасың құрып өрістейін десең, тобылғы сапты қамшыны алуың керек еді, - деп қатты кейійді. Сөз кідіріп, ортаншы баласына:

- Ағаң мүйіз сапты қамшыны алды, ол билікте болады. Ал сенің малың көбейіп, бала-шағаң көп болып, тобылғыдай топ болып өсіп-өнесіңдер, - деген екен.

Ал біз қамшы жайында қаншалықты білеміз? «Дестүрдің озығы бар, тозығы бар» десек те, қамшының қасиетін жоққа шығара алмаспыз. Замана көшімен ілесіп, бүгінге жеткен бұл құндылығымыз құлдырай қоймас. Десе де, батыстан бата алған бүгінгі буынның баба мұрасын ұмытыпқырап қалғаны да жасырын емес.

«Тұлпарымның тағасы, баламның бағасы түспесін» деген бабаларымыз қамшыны тегіннен-тегін ер қаруы – бес қарудың қатарына қоспаса керек. Қазақ «қамшы ұл болсаң, қолыңда ойнайды, құл болсаң, төбеңде ойнайды» деген. Осы бір ұлағатты ұғымнан-ақ қамшының қадір-қасиетін байқауға болады. Бабаларымыз қамшыны қайсарлық пен ерен ерліктің белгісі деп қана санаған жоқ. Кие тұтып, төріне шығарған. Бесіктегі баласының басына жастатып, бағасын асырған. Бөйгеге шапса атының арыны, жауға шапса жүрегінің жалыны бола білген. Былайша айтқанда, түзде жүрген дала қазағының да сенімді серігі болған – осы қамшы!

Негізінен, «қамшы» сөзі түбір мен қосымшадан тұрады. Диахрондық тұрғыда бұл сөздің түбірі «қам», яғни қам-қарекет дегенге келсе, ал «шы» малшы, егінші деген терізді сөздерде кездесетін қосымша. Енді бір деректерде қамшыны «бақсы», «шаман» ұғымдарымен де байланыстырып жатады. Орта ғасырдағы түркітүлдес халықтарда, қазіргі алтай, хакас, тува тілдерінде өлі күнге қамшыны бақсы ұғымымен байланыстырады. Бізге белгілісі, ата дестүрімізде қамшыны шайтан қуып, жың жұғысқан жандарға зікір салып, адамның жан дүниесін тазартуда да пайдаланған. Не десек те, бабаларымыз қамшыны керегесіне іліп кие тұтқаны айдан анық. Керегесіне іліп дегеннен шығады-ау, қамшының ер жерде, ер түрде тұруының өзі терең ұғымға саяды. Мәселен, тұрмыс құрмаған қыздың төсегінің басында жартылай ашылып тұрған қамшы қойылатын болған. Ол – сол қыздың басы бос деген сөз, құда түсуге болатынының белгісі. Малынан немесе астындағы атынан айырылып қалған адам қамшысын екі бүктеп қонышына, не болмаса беліндегі белбеуіне қыстырып қояды. Жауынгер соғыстан оралмаса, қамшысы табылған жағдайда керегеге жартылай ашып іліп қоятын болған. Бұл дегеніміз – оның жаралы не жау қолына түсіп қалғанының белгісі. Егер жау қолынан қайтыс болғаны белгілі болса, жақындарына естірту үшін туыстары қамшысын керегенің төменгі жағына іліп кеткен. Осы секілді сан түрлі жағдайлар қазақ тұрмысында қамшының маңызы зор болғанын көрсетеді. Бұл – кешегі күннің көрінісі.

Шыны керек, бүгінгі өскелең ұрпақ қамшының қадір-қасиетіне жете алмай жүр. Сонда қамшының қадір-қасиеті не? Қамшы – қазақ, қамшы – жаужүрек бабаларымыздың желпін-рухы. Қамшы – дерт қуған емші. Қала берді, жігіттің белгісі болмақ! Баба мұрасы – қамшының осы секілді қасиеттерін бойына сіңірген ұрпақ мұңғұрттенбей қайтсін?! Иә, қазір ат үстінде арпалысқан күндер келмеске кетті. Лайым келмесін! Бірақ осынау ұлан-ғайыр атырапты алып берген құндылықтарымызды құнттауымыз керек қой. Заман қанша өзгерді десек те қазақ деген халық барда мәдени мұрамызды ұлықтау – өзгермейтін заңдылық. Жасыратыны жоқ, бүгінде қамшы сувенир, көдесей дәрежесінде ғана қалды. Оның мән-маңызын білетін көнекөз қарияларымыздың да

қатары сиреген. Өрине, оған бүтіндей жастарды кінәлау не үлкендерді жазықты деу өбестік болар. Десе де, қоғам боп қолға алатын құндылығымыз екені айдан анық.

Хош! Қамшы түрлерін білгенімізше біз айтып көрейік. Сонымен, бабаларымыз қамшыны – «ат қамшы», «дырау қамшы», «дүре қамшы», «күдері қамшы», «дойыр қамшы», «орама қамшы», «шыбыртқы сапты қамшы», «тобылғы сапты қамшы», «сайтан қамшы», «жыланбауыр қамшы», «шашақты қамшы» секілді көптеген түрге бөлген. Өр қамшы атқаратын қызметіне байланысты ерекшеленіп отырған. Тобылғы сапты қамшымен топта көсіліп сөйлеп, еркіндік рухын сезінген шешендер жауын қызыл тілмен жайратқанын тарихтан білеміз. Тобылғы – қазақ секілді табиғатынан шыдамды ағаш. Оны бабаларымыз тек желтоқсан айында аршып алып, өсімдік майын жағып, күн көзі түспейтін жерде келтірген. Тобылғы сапты алудың осы бір технологиясы сақталса, қамшы сабы болаттай берік болған. Ал енді неге желтоқсан айы дегенге келсек, себебі бұл айда тобылғы ағашы Жер-Анадан нәр алуын тоқтатып, бойын жинай бастайды. Табиғатпен санасу деген осы болар. Тобылғы сапты қамшының өзі атқаратын қызметіне байланысты бірнеше түрге бөлінеді. Мәселен, «бөйге қамшы» аты айтып тұрғандай бөйгеге шабатын шабандоздар тұлпарының шабысын үдетерде қолданған. Тобылғы сабының ұзындығы төрт тұтамды құраса, оның өрімінің ұзындығы шынтақтан шынашаққа дейінгі өлшеммен өлшенеді.

Неке қамшысы. Бала ержетіп, көмелет жасына келгенде, отау құрар кезінде ол дос-жораларын шақырып алып: «Мен үйленемін. Маған жігіт жолдас (күйеу жолдас) керек», - дейді екен. Жолдастары қамшыларын бір жерге құпия жинап алып келіп алдына тастағанда үйленетін жігіт соның ішінен ең жақсысын таңдап алып, қамшы иесін өзіне жігіт жолдас етіп тағайындайды. Сондай-ақ тобылғы сапты қамшының қатарына «үйір қамшыны да қосуға болады. Бұл қамшыны негізінен жылқышылар ұстайды. Өрімінің араларын үш шығыршық біріктіргендіктен ұзын етіп жасалады. Түйе айдайтын үйір қамшыны «шыбыт қамшы» деп атайды. Шеберлер қамшының өрімін мықты қайыстан өреді. Оларды өрімшілер деп атаған. Негізінен, қамшылар үш таспадан қырық таспаға дейін өрілген. Бұрындары өрбір ауылда айтулы өрімшілер болған деседі. Олар қамшыны өбден иленген сиыр терісінен де өріп отырған. Сонымен қазақ тұрмысында қамшының мән-маңызы өте зор екенін білдік. Ұлы сөзде ұят жоқ. Тіпті, бабаларымыз қисық қабырғадан жаратылған қатындары қиқарланса, разы еместіктерін жөй ғана қамшы дөмімен білдіріп отырған. Бүгінгідей қит етсе, жұдырық ала жүгіріп, жарының жүзіне дақ салмаған. Сол секілді қаныңды тулататын, қамшыгерлік өнерінің де кенжелеп қалуы бүгінгі болмысымыздың майдаланғандығына тікелей қатысты. Көңіл көкжиектері кең сал-сері бабаларымыз:

- Қамшының сабы еліктің сирағынан, Жың, той – іздегенім, жиғаным – өн. Атымды сәнмен сипап қамшыланым, Қалқаның келе жатам үй жағынан - деп өн шырқаған. Ал бүгінгінің серілері: - Жүрміз қой қыз біткенге барып та сан, Кафеде кездесемін жалықпасам. Тұлпарым – өкем берген "Лексуспенен",

Аруды келісем де алып қашам! - деп өн шырқайтандай.

Қамшы қадірлі болмаса, деретін бұзбаған бабаларымыз көкпарды тақымға басарда қамшыны ауызға алмаған болар еді. Біз ше? Ел шетін жау шапқанда да, жайшылықта да қазақтың қолынан қамшы түспеген, ырысым деп ырымдаған. Мүмкін, осы күні біздің қолымыздан қамшы түскен соң қам-қарекетіміз сұйылайын деген шығар. Кім білсін?!

Қазақ айтқыш халық қой, «өмір қамшының сабындай ғана» деген төмсілдің өзінде терең философия жатыр. Қамшының сабы қысқа, өмір де қысқа! Бірақ екеуі де – ұзын жолды нұсқаушы.

Міне, қазақтың көрегенділігі, қамшының қасиеті!

Елжас ӘБДІЛДА.

Муханов Нуржан Мухан	1911	Актюбинская область	Актюб обл		12.05.1944				Саксон
Нарколов Казакпай Наркол	1898	Димирстан, район Иргиз, Актюбинская область	Актюб обл						Саксон
Нархун Казакбай	1898	Актюбинская область	Актюб обл						Саксон
Незенов Сарахпай Назен	1897	Актюбинск, Казахстан	Актюб обл		27.01.1944				Саксон
Норушев Бусурбай	1907	Актюбинская обл.	Актюб обл		19.01.1943				Саксон
Нугманов Каир	05.12.1922	Актюбинская область	Актюб обл						Саксон
Нуралин Исхак Нурали	1900	Чубаркудук, Актюбинская область	Актюб обл		14.12.1942				Саксон
Нуржанов Акжигит	1921	Район Джурун, Актюбинская область	Актюб обл						Саксон
Нурманбетов Исым	1905	Дибат, Актюбинская область	Актюб обл		27.02.1943				Саксон
Нурмухан Сабарғали	1893	Актюбинская область	Актюб обл		26.12.1942				Саксон
Нуршигитов Нурғали Садвакас	15.06.1907	Уил, Актюбинская область	Актюб обл		05.11.1944				Саксон
Оранбай Жолдбай	1905	Актюбинск	Актюб обл		10.12.1942				Саксон
Ораш Нурмухамбет Касубай	1913	Актюбинская область	Актюб обл		22.04.1943				Саксон
Оторбаев Исимбай	1900	Актюбинская область	Актюб обл		22.10.1942				Саксон
Перстем Халимғалибек Перстем	1894	Актюбинская область	Актюб обл		15.08.1944				Саксон
Перстем Халимғалибек Перстем	1894	Актюбинская область	Актюб обл		15.08.1944				Саксон
Рагип Инырбай	1897	Актюбинская область	Актюб обл		01.11.1944				Саксон
Раков Абраим unklar	18.09.1899	Чалкас, Актюбинская область	Актюб обл		25.02.1944				Саксон
Раскильдин Сулейман Раскил	1887	Актюбинская область	Актюб обл		06.04.1943				Саксон
Рахимов Наби Рахим	15.09.1918	Актюбинская область	Актюб обл		10.08.1942				Саксон
Рашев Абдулла	1923	Актюбинская область	Актюб обл						Саксон
Рашилов Касин	05.01.1917	Сараджин, Актюбинская область	Актюб обл						Саксон
Ризбаев Сейфул Ризбай	1921	Соркино, Актюбинская область	Актюб обл		16.10.1943				Саксон
Роушан Аплатон Роушан	1912	Шорны, Актюбинская область	Актюб обл		08.11.1942				Саксон
Сабетов Мадди	1918	Актюбинская область	Актюб обл		03.02.1943				Саксон
Сагантаев Джанбай Бултуқ	1916	Актюбинск	Актюб обл		24.12.1942				Саксон
Салехаденов Бекек Салехаден	1909	Ортак, Актюбинская область	Актюб обл		17.07.1943				Саксон
Салимов Шакан	1918	Бахтибильск, район Джурун, Актюбинская область	Актюб обл						Саксон
Санбаев Избасар Сомбай	1896	Алга, Актюбинская область, Казахстан	Актюб обл						Саксон
Сарвасов Жамбурша	1901	Штринацкий, Актюбинская область	Актюб обл						Саксон
Сардабанов Шугман	1904	Шейлима, Актюбинская область	Актюб обл		08.03.1943				Саксон
Сарен Газис	1902	Актюбинская область, Казахстан	Актюб обл		26.03.1944				Саксон
Саркутов Увандок Елиберген	05.04.1921	Актюбинская область	Актюб обл		02.08.1942				Саксон
Сарсенбай Куджак Сарсенбай	12.10.1902	Актюбинская область	Актюб обл		24.05.1943				Саксон
Сатаев Мухамеджан Сатай	08.09.1906	Актюбинская область	Актюб обл		05.05.1943				Саксон
Сатаев Нухат Сатай	13.10.1906	Актюбинская область	Актюб обл		13.03.1943				Саксон
Сатқанбаев Сабит Отетлю	15.12.1912	Район Табынский, Актюбинская область	Актюб обл						Саксон
Серембетов Балумхан Бисис	1903	Казулту, Актюбинская область	Актюб обл		18.05.1943				Саксон
Стамбозилев Измарум	1903	Джуруский, Актюбинская область	Актюб обл		16.11.1942				Саксон
Сулейманов Алджан	19.12.1897	Район Шамхар, Актюбинская область	Актюб обл		22.01.1942				Саксон
Шайшанов Байжин Шайшан	1897	Актюбинская область	Актюб обл		10.09.1942				Саксон
Шакиров Николай Галискар	10.08.1923	Актюбинская область	Актюб обл		04.07.1944				Саксон
Шахселеев Шунарбек	1905	Актюбинская область	Актюб обл		17.07.1942				Саксон
Шатмұхамбетов Калиш Шатмұхамбет	1910	Покровское, Актюбинская область	Актюб обл		12.10.1944				Саксон

Турлубаев Хайрулла	15.07.1915	Ирнан, Актюбинская область	Актюб обл					Саксон
Тюлухп Уразғали Тюлухп	1904	Актюбинская область	Актюб обл		26.09.1942			Саксон
Тюлюбаев Николай Тюлюбай	01.06.1918	Актюбинск	Актюб обл					Саксон
Кавлашов Муитум	1912	Унюкин, Актюбинская область,	Актюб обл		16.09.1942			Саксон
Қазбанов Шалтай	1924	Уртаза, Актюбинская область	Актюб обл		04.10.1942			Саксон
Қазымбетов Ешоли	1900	Актюбинская область	Актюб обл		13.11.1942			Саксон
Каквай Тажмағамбет Каквай	1902	Актюбинская область	Актюб обл		28.09.1943			Саксон
Калдолеп Торғанбек	1895	Бадамша, район Темир, Актюбинская область	Актюб обл		20.03.1943			Саксон
Калиев Куват Калий	1918	Актюбинск	Актюб обл					Саксон
Калисаров Халим	1918	Актюбинская область	Актюб обл		03.04.1942			Саксон
Қалдыжанов Кабижан Қалдыжан	15.03.1900	Актюбинская область	Актюб обл		22.04.1944			Саксон
Кальмен Бекиш Кальмен	1896	Актюбинск	Актюб обл		27.12.1942			Саксон
Қантрабаев Сағын	25.01.1920	Актюбинск	Актюб обл		02.11.1942			Саксон
Қанязов Молдавай Қаняз	1898	Актюбинская область	Актюб обл		17.12.1942			Саксон
Қарабас Уразғали	1916	Актюбинская область	Актюб обл		02.07.1943			Саксон
Қаракенов Медеубай Қаракен	1896	Актюбинская область	Актюб обл		05.07.1944			Саксон
Қарин Адылқан Қара	05.06.1922	Дыбур, район Новороссийский, Актюбинская область	Актюб обл					Саксон
Қарчанов Гусам Қарчан	29.05.1919	Актюбинская область	Актюб обл		20.12.1944			Саксон
Қельшанов Избай Байтуған	15.06.1919	Актюбинская область	Актюб обл		30.05.1942			Саксон
Кенджибаев Балантай Балантай	1896	Джар, район Темир, Актюбинская область,	Актюб обл		18.03.1944			Саксон
Кенджибаев Имұрақ Кенджибай	1895	Актюбинская область,	Актюб обл		14.09.1943			Саксон
Кенжеголоп Молдавади Кенжеголоп	1902	Актюбинская область,	Актюб обл		06.10.1943			Саксон
Кетавбаев Джумахан Кетавбай	15.03.1901	Урунғал, Актюбинская область	Актюб обл		07.05.1943			Саксон
Қеумлидияев Саим	15.05.1918	Актюбинск	Актюб обл					Саксон
Қидрулин Уфарғари Пектор	1904	Актюбинск	Актюб обл		18.11.1942			Саксон
Қинджуозов Мардугос Қиндюзюв	1906	Қофанский, Актюбинская область	Актюб обл		15.08.1943			Саксон
Қинжибаев Муса Қинахи	1919	Актюбинская область	Актюб обл		08.06.1943			Саксон
Қинчи Хачара Қини	1903	Актюбинская область	Актюб обл		08.08.1943			Саксон
Қобенов Бақчан	06.03.1900	Джитнич, Актюбинская область	Актюб обл					Саксон
Қобенов Бақчан	06.03.1900	Джитнич, Актюбинская область	Актюб обл					Саксон
Қобенов Бақчан	06.03.1900	Джитнич, Актюбинская область	Актюб обл					Саксон
Қожанов Сара Қожан	1920	Қуличово, Актюбинская область	Актюб обл		01.05.1942			Саксон
Қожоғұлов Душан	20.07.1896	Бланта, Актюбинская область,	Актюб обл		14.06.1944			Саксон
Қолиев Ғабдур Қолиев	1892	Актюбинская область	Актюб обл		23.11.1942			Саксон
Қолчува Зинтай Қалзовай	1896	Актюбинская область	Актюб обл		09.05.1943			Саксон
Қомаров Амирбай	1912	Актюбинская область	Актюб обл		13.03.1944			Саксон
Қонорбаев Шамша	1921	Актюбинская область	Актюб обл		29.09.1942			Саксон
Қонсплаев Гүлшақуй Қонспай	1904	Актюбинская область	Актюб обл		06.06.1943			Саксон
Қонсплаев Хуишвей	1900	Актюбинская область	Актюб обл		07.02.1943			Саксон
Қормандиев Сатин	1905	Актюбинская область	Актюб обл		18.11.1942			Саксон
Қримжаров Танатар Жалғас	02.09.1919	Актюбинская область	Актюб обл		30.11.1941			Саксон
Қуандықов Муса	1904	Актюбинская область	Актюб обл		27.10.1942			Саксон
Қуандықов Мұхаммеді Емрәли	1901	Саркос, Актюбинская область	Актюб обл		06.05.1943			Саксон

Газет Қазақстан Республикасы Инвестициялар және Даму министрлігі Байланыс, Ақпараттандыру және Ақпарат комитетінде 2016 жылдың 21 қаңтарында тіркеліп, №15790-Г куәлігі берілген.

Меншік иесі: «Ойыл газеті» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
Директоры-Редактор Серікбай Қойбағаров
Мекен-жайы: 030900, Ойыл селосы, Көкжар көшесі, №69, 3 қабат
Байланыс телефоны: 8 (71332) 2-11-07.

Газетте жарияланған мақала авторының пікірімен редакцияның көзқарасы қабыспайды. Суреттің сапасына редакция жауапты.

Газет аптасына бір рет шығады.
Таралымы 1547 дана. Тапсырыс №1091
Көлемі 1 баспа табақ, индексі 65525

«Хабар-Сервис» ЖШС-нің баспаханасында басылды.
Ақтөбе қаласы, Ә. Смағұлوف көшесі 9/2.
Басылу сапасы жөнінде **400-400** телефонына хабарласуға болады.

ШЕКАРА ҚЫЗМЕТІ АКАДЕМИЯСЫ ШАҚЫРАДЫ!

Әскери киім киіп, шекарада қызмет етуді армандайтын жас түлек үшін таптырмас мүмкіндік туып тұр. ҚР Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметі академиясы — көп салалы жоғары әскери оқу орны түлектерді өздеріне оқуға түсуге шақырады. Бұл туралы Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің Ақтөбе облысы бойынша департаменті хабарлайды.

Оқу мерзімі — 4 жыл. Оқуға түскен курсанттар жатақханаға тегін орналасады. Сондай-ақ олардың тамағы мен әскери киім-кешектері де тегін. Оқу орнын бітіргеннен кейін алғашқы лейтенант әскери шені беріледі және жұмыспен қамтамасыз етіледі.

Мекен-жайы: Ақтөбе қаласы, Ахманов көшесі, 54-үй,
Байланыс телефондары:
87132 934-531, 934-504, 934-570.

АКАДЕМИЯ ПОГРАНИЧНОЙ СЛУЖБЫ ПРИГЛАШАЕТ!

Приглашаем вас в Академию пограничной службы Комитета национальной безопасности Республики Казахстан.

Четырехлетнее обучение ведется бесплатно. Предоставляются место проживания, питание и военная форма. После окончания учебного заведения присваивается офицерское звание лейтенанта, будет обеспечено трудоустройство.

Желающих получить воинское звание и служить в рядах пограничников приглашаем в департамент Актюбинской области по адресу:

г. Ақтөбе, ул. Т. Ахтанова, дом № 54.

Контактные телефоны:

8 (7132) 93-45-31, 93-45-04, 93-45-70;
8-771-595-82-55;
8-771-112-11-16;
8-777-361-88-18.

АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ ХАЛҚЫНЫҢ САНЫ 900 МЫҢНАН АСТЫ

ЖЫЛ БАСЫНАН БЕРІ БІЗДІҢ ӨҢІРДЕ ХАЛЫҚТЫҢ САНЫ 8,3 МЫҢҒА АРТЫП, БҮГІНДЕ 900 МЫҢНАН АСЫП ОТЫР. ӨҢІРДЕ ТАБИҒИ ӨСІМ БАЙҚАЛАДЫ.

Облыстық статистика департаментінің мәліметіне сүйенсек, 900 мыңнан астам адамның 72 пайызға жуығы қалада тұрады. 2021 жылдың қаңтар-тамыз айларында облыс бойынша жалпы халық саны 8,3 мың адамға немесе 0,92 пайызға өскен. «2021 жылдың қаңтар-тамыз айлары аралығында облыс халқының табиғи өсімі 9,2 мың адамды құрады. Осы аралықта 15 мыңнан астам бала өмірге келді. 2020 жылдың қаңтар-шілде айларымен салыстырғанда табиғи өсім 28,5 пайыз, бала туу көрсеткіші 13,9 пайыз өсті, өлім-жітім 10,5 пайыз азайды. 4 мыңнан астам неке қиылды. Ажырасу саны 20,5

пайызға кеміді», — деп хабарлады облыстық статистика департаментінің баспасөз қызметі.

Жалпы облыс ішіндегі көші-қон мәселесіне тоқталсақ, 20 мыңға жуық адам көшіп келсе, 21 мыңнан астамы көшіп кеткен. Өңірге өзге елден 300 адам келсе, 1491-і өзге жаққа қоныс аударды. Шетелден 100-ден астам қазақ көшіп келіп, ал 75 қазақ шетелге көшіп кеткен.

2021 жылғы қаңтар-тамыз аралығында облыс шегінде тұрғылықты жерін өзгерткендер саны 15436 адамды құрады. Бұл өткен жылдың осы мерзіміндегі деректен 4,5 пайызға көп.

«ЕҢБЕК» БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ НӘТИЖЕСІ ҚАНДАЙ?

ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі Серік Шәпкенов «Еңбек» мемлекеттік бағдарламасының нәтижелерін айтып берді.

«Еңбек» мемлекеттік бағдарламасы бойынша биылғы 9 айда 377 мың адам жұмыспен қамтылды және оның 70 пайызы – тұрақты жұмысқа орналасты. Сонымен қатар барлығы 65 мың адам оқумен қамтамасыз етілді. Бағдарламаның екінші бағыты бойынша 29 мың адам микрокредиттер мен кайтарымыз грантқа ие болып, оның 25 мыңнан астамы алғаш рет өз ісін ашты және қосымша 8 мыңға жуық жаңа жұмыс орындарын құрды», - деді Еңбек министрі Үкімет отырысында.

Оның айтуынша, 5 500 адам солтүс-

inform.kz сайтынан.

Ойыл аудандық аурухана ұжымы және кәсіподақ ұйымы, Ойыл аудандық ауруханасының кіші қызметкері Жиенқұлова Жанарға және отбасына аяулы анасы

Саржанның

қайтыс болуына байланысты ағайын-туыстарына қайғысына ортақтасып, көңіл айтады.

Ойыл аудандық аурухана ұжымы және кәсіподақ ұйымы, Ойыл аудандық ауруханасының мейірбикесі Амирова Гүлжанатқа және отбасына ардақты әкесі

Қуаныштың

қайтыс болуына байланысты, ағайын-туыстарына қайғысына ортақтасып, көңіл айтады.

Саға мектеп-балабақшасының ұжымы, бастауыш кәсіподақ комитеті мектептің орыс тілі пәні мұғалімі Амирова Анаргүл Қуанышқызына әкесі

Қуаныштың

қайтыс болуына байланысты қайғысына ортақтасып, көңіл айтады.

Ойыл аудандық мәдениет саласы қызметкерлерінің бастауыш кәсіподақ ұйымы Ойыл аудандық мәдениет үйіне қарасты «Даңқ» саябағының аула сыпырушысы Жұбанов Көкімжанға анасы

Насиханның

қайтыс болуына байланысты қайғысына ортақтасып, көңіл айтады

Ойыл аудандық аурухана ұжымы және кәсіподақ ұйымы, Ойыл аудандық ауруханасының кіші қызметкері Китанова Камажай Кенжанқызының отбасына ардақты әкесі

Кенжанның

қайтыс болуына байланысты, ағайын-туыстарына қайғысына ортақтасып, көңіл айтады.

Ойыл аудандық аурухана ұжымы және кәсіподақ ұйымы, Ойыл аудандық ауруханасының мейірбикесі Тойлыбаева Гүлмираның отбасына ардақты ағасы

Романның

қайтыс болуына байланысты ағайын-туыстарына қайғысына ортақтасып, көңіл айтады.

